

Izhaja vsaki četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru z pošiljanjem na dom
 za celo leto . 3 fl.
 " pol leta . 1 fl. 50 k.
 " 1/4 . — fl. 80 k.
 Brez pošiljanja na dom
 za celo leto . 2 fl. 50 k.
 " pol leta . 1 fl. 30 k.
 " 1/4 . — fl. 62 k.
 Posamezni listi se dobijo pri knjigarju Novaku na velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vredništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne prijemajo.

Oznanila se prijemajo, plača za vrstico je 10 k. in za kolek 30 k.

Štv. 17.

V Mariboru 8. avgusta 1867.

Tečaj I.

Srenjske volitve.

II.

Podlaga celej volitvi je imenik volivcev, t. j. tistih, ki imajo pravico voliti srenjski odbor. Kdo pa ima pravico voliti? To pravico ima:

1. Vsak srenjčan, ki je avstrijski državljani in plačuje kaj neposrednega (direktnega) davka od nepremakljivega blaga ali od obrti in dohodkov;
2. neglede ali plačujejo kaj davka ali ne: duhovni tam, kjer svojo dušno pašo opravljajo; državni in deželni uradniki; častniki in njim enako stoječe vojaške osebe v pokoju (penziji); pravdosredniki, bilježniki, zdravniki in javni učitelji
3. častni srenjčani.

Vojaki na odpustu (urlaub), tudi ko bi kaj neposrednega davka plačevali, ne smejo voliti. Tudi se ne smejo volivcem prištevati osebe, ki so se kakega hudodelstva (n. pr. umora, uboja, ropa, zažiga itd.) krive spoznale ali so zavoljo hudodelstva v preiskavi, in osebe, ki so se krive spoznale, tatvine, goljufije ali nezvestega polastila zaupanega jim tujega premoženja, ali one, ki so se kaj takega udeleževale.

Imenik volivcev sestavlja župan. V imenik se ima zapisati celo ime volivca in znesek, katerega plačuje na neposrednih davkih; ker je dostikrat v srenji več oseb enega priimka in celo krstnega imena, bi bilo dobro, ko bi se k vsakemu imenu postavila še vas in hišino število, da bi se ne delale pri volitvi zmešnjave. Vrstijo se volivci po večini davkov, tako, da stoji na prvem mestu tisti, ki plačuje v srenji naj več davka, drugi za njim po vrsti, kakor kateri plačuje, tako da je slednji on, ki plačuje naj manj.

Oblika zapisnika bi bila po tem taka-le:

Zapisnik volivcev srenje Gornograške, okraja Celjskega.

broj	Krstno ime in priimek	Vas	hišno število	plačuje davka	
				gold.	kr.
1	Janez Hribar	Orehova vas	3	92	60
2	Jože Bregar	"	22	80	15
3	France Gričar	Gabrje	6	72	—
4	Nace Ravnikar	Mirna	1	63	22 ^{1/2}
5	Nace Planinščak	Dob	17	50	16
6	Miha Pavčič	Hudo	16	49	50
7	Matevž Bogotaj	Brezovo	3	48	79
8	Matija Vodopivec	Dob	2	48	79

itd.

Ko bi se primerilo, da bi dva volivca enako davkov plačevala, se morajo staviti njih imena po abecednem redu, zato stoji v našem zapisniku Bogotaj pred Vodopivcem, dasiravno prvi ne plača krajcarja več davka, kakor drugi.

Županom ni treba imenikov celo na novo delati. Od zadnje volitve naj si jih poiščejo in popravijo. Naj bolje, da se potrudijo ž njimi do davkarij, kjer bodo zvedeli, ali so se dačni prinesli volivcev od zadnje volitve kaj premenili in kako so se premenili. Po tem bo treba onega, ki je celo na nič prišel in ne plačuje nobenega davka, popolnoma izbrisati, onega, ki plačuje več ali manj, v imeniku prestaviti, n. pr. Matija Vodopivec si je pridobil nekaj zemljišča, tako da zdaj plačuje 65 fl. 60 kr. davka; njega bo moral tedaj župan prestaviti iz osmega mesta na štrto in Ravnikar, Planinščak itd. se pomaknejo vsak za jedno mesto nazaj.

Ker sta po nekterih krajih mož in žena kot sosesnika vpisana v zemljiščinah knjigah in toraj tudi oba odrajtjeta davek, bi bilo misliti, da imata tudi pri volitvi vsak svoj glas; ali volivni red je ženo ob glas djal, ker v § 7. velevala, da ima v tem slučaju samo mož pravico glasovati.

Solske stvari.

Spisal Franjo Čeh, Strmski.

Naše ljudske šole razdelimo v tri rede in sicer a) v prvi red.

Sem hodijo otroci od 6. do dokončanega 8. leta: V prvem redu se uči:

1. Krščanski nauk po malem katekizmu.

O krščanskem nauku povem le to, da tudi svetni učitelji morajo dotične gospode katekete v krščanskem nauku podpirati, kolikor je mogoče, posebno takrat, kadar zbolijo ali jih motijo druga duhovska opravila.

Ta uk se začne z vidljivimi reči, ki jih otroci v šoli, doma in okolici vidijo. Razložiti se zraven morajo naj imetnejše lastnosti teh reči ter tudi povedati odkod so? kakšne so? zakaj so? in kako se umno rabijo? Pri tem nauku se mora posebno paziti tudi na to, da se otroci misliti in prav govoriti vadijo, kajti oni pridejo večidel v šolo, neznaočmi misliti, govoriti in dobro paziti. Zraven tega pa so še boječi in sramožljivi, ker so menda doma od starišev ali norčavih poslov slišali praviti, kako težko jih bode učitelj v šoli izpraševal, za usesa navijal, pretopal in Bog ve, kaj še več, kakor da bi bila šola samo za strahovanje in otroška pokora.

3. Glaskovanje in branje v zvezi s pisanjem.

V naših ljudskih šolah so v prešlih letih učitelji otrokom slabikovanje (Buchstabieren) v glavo zabijali in sicer v časi bez vsega vspeha. Še le v drugem šolskem letu se je otroče zavedlo, da iz takih črk ali pismenk zlogi in besede pri-raščajo. Glede na takšne težave se lahko vidi, kako težko in počasno je slabikovanje, kako naravno in lahko pa glaskovanje (Lautiren). Pri glaskovanju se otroci brez velikega truda že v prvem polletu gladko brati nauče, ako se le pravi način glaskovanja pozna.

Kako abotni so tedaj taisti stariši, kateri temu učbinemu načinu nasprotujejo.

Da pa učitelj z otroci v glaskovanju čvrsto napreduje, mu je treba vseh 23 (Čujte vi gospodi šolski odborniki: Dvajsti in tri jih moramo imeti. Pisatelj) slovenskih abecednic in najmanj 2 abecedi izrezanih ali gibljivih črk za glaskovavnico (Lautiertafel).

So se otroci s dobrim vspehom po glaskovavnici in abecednicah glaskovati in za silo brati naučili, se potem branje po „abecedniku“ nadaljuje.

Za naše šole pa imamo 2 abecednika in sicer za celo slovenske in slovensko-nemške šole.

Abecednik za celo slovenske šole je izvrstno sestavljen ter nam da v svojem prvem delu mnogo tvarine za nazorni ali ogledni uk; jegov drugi del pa je kaj važen za ponavljanje krščanskega nauka in za poduk o otročjem lepem vedenju. On naj bi se rabil po vseh šolah naše škofije, razun ovih, ki so mešane. Mešane šole pa so po mestih, trgih in nekterih nemških pokrajinah kakor v Radgoni, Apačah, pri sveti Ani na Krembergu, Mariji Snežnici, Ljučah itd. Tam naj bi se rabila slovensko-nemška knjiga.

Gospodarske stvari.

Trsoznaustvo.

(Dalje.)

Št. 22. Klešec modri, tudi kavka, blauer Ortlieber, Mehlerl, Mauserl, lat. Varronia conifolia.

Trs trpeč, rožje tanko, žoltorjavo, brazdnato, list okrogel, čez 5 palcev velik, malo narezan, večidel cel in drobno, topo zobčast; peteljna veruga kupasto razširjena; gornja plat rjavo, spodnja blede zelena; s mladletja je listje capastovolnato, kakor moknato, kar se do jeseni izgubi.

Grozd sreden, vejast, rahel, kratek, tenek, rdečkast, jagoda črnomodra, pikčasta, receljček zelen, bunkica rjavo rdeča.

Vrednost. Se pogosto najde v vinogradih pri Mariboru, še več v nemških štajarskih, in da le v dobrih letinah prav dobro vino, ker pozno zori in bolj v tople kraje sliši. Trs povsod dobro zhaja in se nizko reže. Vino da prav močno, cvetno, sladko in nekaj trpkno, je nekaj dišeče, vendar ne tako kakor od kavke, zato in ker je v cvetu trpeč in rodovit se v tople lege priporoča.

Št. 23. Osavičica črna, tudi čoka, čavčica, Kleinschwarze, lat. Sehamsiana opaca.

Trs močen, trpeč, svetlordeč; list debel, neraven, 7 palcev velik, nekteri kakor s 5 capami, topozobčast, rijolisast, žile zelo ščetinaste; veruge zgornje nekaj razširjene, spodnje plitve, pri petlji jajčasto suličasto odprte.

Grozd srednji, gost, kratko vejast, recelj kratek, debel.

Vrednost. Ogrska trta, da izvrstno, dobro dišeče od konca rdečkasto vino, katero je črno, če s mešički zavre.

Št. 24. Nekarina bela, Fütterer, Missethäter, lat. vitis Nicarina.

Trs močen, rozge brazdnate, listje tanko, ohlapno, ravno, nektero gubasto, veliko, topozobčasto, capkastovolnato; veruge stranske malokedaj odprte, pri petlji ozke, potem obločno odprte.

Grozd srednji, rahel, vejast; recelj kratek.

Vr. Doma na Nekarju v Švabskem, tamo precej rodovitna in dobra za vino.

Št. 25. Bizeljšak beli ali tržaški pikolit, Wisellertraube, Blaustiel, lat. Italica tergestana.

Trs precej močen; rožje debelo, rjavordeče, črno pikasto, medkolenca 2 k večemu 3 palce dolga; listje okroglo, 5 palcev veliko, končni cap globoko zarezan, ozko grlast, stranski capi večidel celi; peteljna veruga odprta; gornja stran ravna, temnozeleno, spodnja čopkastovolnata, žile svetlordeče, ščetinaste; petlja modrordeča, zato „Blaustingl“.

Grozd srednji, rahel, vejast; recelj kratek, tanek, rdeč; jagode žoltobebe, opečene, sočne, zelo prijetno sladke, ne gnijo, in se rano v cvebe posuše.

Vr. V dobri zemlji in dolgo rezan je prav rodovit, in da prav okusno sladko, vino, vendar ni močno.

Št. 26. Kaljoš modri, franc. Cailloche, nemšk. blauer Blaustiel.

Trs slab; rožje tanko, žoltkasto, žoltorisasto; medkolenca tesna, oči velike. Listje enako prejšnemu, samo žile so menj rdeče. Grozd zelo rahel, vejast; recelj rjav, krhek.

Vr. Ker rano zori, in rdeče vino da, se zato priporoča, je sicer tudi prijetno sladko za zobjanje, ali jagode so pre-drobne.

○ prodaji vina.

Že je precej splošno vino brez posode prodajati, to je: kupec si mora sam posodo pripeljati, da se kupljeno vino v njegovo pretoči in si ga odpelja. Al tu je veliko napak, sitnosti celo krivic! Imaš pretočeno vino in v pravomerni posodi, bo ga premalo za kupčevo posodo. Imaš nepretočeno vino in v večji posodi, ko ga hočeš prodati, bo ga spet premalo za kupčevo posodo, magari ima cimentirano! Na vsak način imaš le ti vselej premajhno posodo ne pa prave mere kupec. — Kako to? Celó naravno. Glej, ti si poštena duša, in imaš raje večje polnjake kakih 5 do 10 pintov; vino si prodal in se zanašal, da še ti bo kaj vina za domlatke ostalo, ker so polnjaki tvoji večji od 200 pintov; kupec pride celo s cimentirano robo, in ne vstraši se, premalo ga bo! Zakaj? kupčeva posoda je sicer cimentirana, pa Bog ga ve kako? in če je tudi prave mere en ali več polnjakov, so pa drugi

polnjaki ali štrtinjaki z večjo mero cimentirani, kojih ti še neveden in neizurjen brž ne zračuniš, in tako si spet v kaši. — Kteri kupec pa brez cimentirane posode po tvoje vino pride, se ve, da si vselej večjo, ja največjo posodo pripelje.

Zato kaže naj bolje o prodaji vina brez posode tako se pogoditi, da kupec prevzame vino kakoršno je ali pretočeno ali ne, kar mu pa povedati moraš: „Iz teh sodov, toliko polnjakov ali štrtinjakov ga je, ti prodam vse vino, kar ga je, nič več, nič manj, za to in to ceno.“ Ako še potlej kupec bujzlja, in mu hočeš še doljiti njegovo posodo, dobro, če ne, pa ti tudi nič ne more. Na tak način še se naj lože vbrani in obvarje sitnosti, krivic in kvara. Kadar si pa v sili svoje vino prodati, tolaži se, da nisi vinograda prodal posebno, ko si še na precej poštenega kupca naletel.

Sodarji nikoli ne morejo prave mere popolnoma narejati posode, kar ti potrjuje sodarskega mojstra sin.

Jančar.

Domače stvari.

Kako si prirediš ravna drevesa. Neki posestnik drevesnega sadišča dojde malo vinjen v pomladi na svoj vrt in opazi, da mnoge mlade hruške celo krivo rastejo; na to ga pograbiti jeza, vzeme nož in odreže celo vse, ali vendar na srečo vrh vcepljenega mesta, — morebiti se in hotel tako nizoko pripogibati —, da bi je po tim v jeseni celo izkorenil in sožgal. Jegove, tako obrezana drevesa so vendar skoz leto ne samo prav košata, temoč tudi lepo ravna izrasla. V jeseni pozove posestnik svoje prijatelje in jim pokaže na vrtu, koliko mu je bila na korist jegova pijanost, ktera ga je namreč naučila, kako se lahko priredijo ravna drevesa brez posebnih pomočkov. (Vkljub tako lepemu vspehu pa vendar ne rečemo, da bi se moral vsak, kdor si hoče prirediti ravna drevesa, prej vpijaniti in vjeziti. Vred.)

(Fortsch.)

Konoplje preganjajo gosenice. Gosenice konopelj ne morejo vohati, zato se jih marljivo ogibljejo, hasnovito je zato, raj okoli zelenjakov in repišč nekoliko konopelj nasejati.

J. Ž.

Kako si naj lože polže iz vrta spraviš. Polži v vrtilih se naj lože odpravijo, če se novo obeljene vrbine šibe po gredah položijo, kojih se polži hitro primejo in se tako lahko odstranijo. Drugi svetujejo tudi zemljo s soljo, z živim apnom in pepelom potrositi. Tudi z vodoj, v kateri se je krompir kuhal rastline zalivati, odpravi polže in ves drugi mrčes v vrtu.

J. Ž.

Imenitnost trsovnic in drevesnic. Iz Klosterneuburga poleg Dunaja se nam piše: „Tukajšna trsovnica obsega zdaj že 8 oralov ali plugov, vendar ne zadostuje več potrebam; kajti tako zelo se poprašuje po mladih trtnih zasajenkah, da se bode morala trsovnica zopet povečati. Dosedaj se je že blizo milion zasajenk poprodalo večidel na Sedmograško, Hrvaško, v Banat, Vojaško krajino, na Ogersko in v Tirolsko. Iz spodnjega Avstrijskega se je razmerno manj popraševalo po sajenkah. Še le zadnji čas so začeli vinogradniki posebno iz Tulnskega in Haugsdorfskega kraja si naročevati zasajenk. Ravno tako vesel vspeh ima tudi drevesnica sadunosnih dreves, katerih se je v preteklem letu 50.000 visoko raščenih jabolok, grušek, črešenj in breskev poprodalo. Naj več jih je šlo na spodnje Avstrijsko, kder so si cele srenje po kmetih v velikem številu mladih dreves naročile.“ Ali to ni posnemanja vredno? Ali bi se kaj takega ne dalo tudi pri nas na Štajerskem napraviti? Maribor bi bil za to kakor navlašč vstvarjen. Rodoljubi tudi tu se da mnogo in vspešno delati!

Dopisi.

Iz Slovenskih Goric. 4. julija. V petek na porciunkulo je bil pri sv. Lenartu živinski sejem. Prišlo je dosti kupcev iz bližnjih in daljnih krajev. Naj drajši par volov se je prodal za 435 gold. med tem ko je leta 1862 par 492 gold. veljal. Častiti gosp. dopisnik iz novomestne okolice se je v zadnjem listu „Slovenskega gospodarja“ pritoževal, da je v tamošnjih krajih letos bila pšenica nekoliko snetljiva. Da se v naših krajih ti nadlogi ognemo, sejemo vsikdar staro t. j. seme prejšnjega leta in sicer zavoljo tega, da slabo zrno izgubi kaljivost; kajti snet nastane le na

bilkah ktere so iz slabega zrna pognale, iz dobrega in krepkega semena pa ne. Slabo zrno pa že drugo leto svojo kaljivost izgubi in ne žene, bilka iz dobrega zrna pa ni snetljiva. To je naša skušnja. Da bi bil „Slovenski gosp.“ bolj večstranin t. j. da bi tudi iz več krajev prinašal in oglašal skušnje in novosti, to je tudi naša želja, pa mislim, da je to pred vsem skrb onih naročnikov in rodoljubov, ki so zmožni peresa. Radi bi tu po slovenskih goricah izvedeli kako se kaj našim bratom na Koroškem godi, pa do sedaj v „Slovenskem gosp.“ še nismo brali nobene vrstice in vendar mislimo, odkar je vrli „Slovenec“ zatrt, da bi bil „Slov. gosp.“ vreden list, da bi mu kdaj pa kdaj iz starega Korotana kdo kaj pisal. Le samo vzajemnost t. j. jeden za vse in vsi ga jednega ne samo na polju velike slovanske politike ampak tudi in še bolj med oddelki jednega naroda nam pomaga naprej.

Anovski.

Iz gornje Ložnice, 24. julija. *Dragi vojaki in volivci!* Srenjske volitve so pred dvermi, časi pa so za Slovence zelo važni in zatoraj je sila potrebno, da smo prav pazljivi pri zdajnjih srenjskih volitvah, t. j. da volimo take može, kateri bodo srenje v zdajnjih časih dobro zastopali. Pred vsem drugim bi vam svetoval — ne zamerite mi da to činim — da pri volitvah županov pazite na sledeče: 1. Volite take može, kateri bodo vredni imena in oblasti županske slovenskih srenj? Volite take poštenjake, kateri bodo dobro skrbeli za domače vboge, zapuščene vdove in otroke. 4. Take, kateri bodo dobro skrbeli za soseskine stvari p. brvi, moste, ceste, loge, vinograde, denarje itd. 5. Take, kateri se bodo za soseskine pravice zmirom dobro potegovali pri gosposki in vsikder, kjer bo potreba. 6. Take, kateri vsako stvar dobro prevdarijo. 7. Take, kateri se bodo vsak teden ali najmanje vsak mesec s soseskinimi svetovavci in odborniki o soseskinih potrebah pogovarjali. 8. Take, kateri niso preveč ošabni in svojeglavni. 9. Take, kateri bodo na soseskine krčme in na razglašene hiše dobro pazili in ponoči preiskavali. 10. Take, kateri bodo hudodelnike, kateri jim v roke dojdejo, po postavah kaznovali. Dobro bi bilo, če bi taki ljudje za kazen morali popravljeni pote, ceste, brvi, moste itd. Kar pošteeni z delom obteženi ljudje, težko opravljajo, delavce pa soseskina denarnica tudi težko plačuje, zakaj tedaj ne bi to opravljali hudodelniki, kateri imajo dovolj časa, in ktere mora soseska oskrbljevati*) 11. Take, kateri bodo skrbeli za šole, podučne časnike in knjige. 12. Take, na ktere imate največ zaupanja. Take volite dragi rojaki, in gotovo se ne bote goljufali, kakor se vam je že večkrat godilo.

L. Stepišnik, mlinar in posestnik.

Iz Maribora. Pretekli teden je bil na tukajšnji gimnaziji izpit godnosti. Izpraševalo se je 32 dijakov. Med njimi jih je bilo spoznanih godnih z odličnostjo 5, drugi godni; 4 so pa padli in sicer jeden na 2 meseca, jeden na pol leta in dva na jedno leto.

Novičar.

Državni zbor.

Dne 25. julija so se seje državnega zbora odložile. Predsednik pravi, da prihodnja seja še ne bo tako kmalu, tečas pa pre imajo poslanci čas v odsekih odborških svoja dela dokončati; Beust je pri zadnji seji naznanil, da bo te dni tudi postava o odgovornosti ministerstva potrjena. Med tem, ko bo državni zbor počival, bodo delegacije cis- in transljantska svojo delavnost začele, pravi se 10. avgusta. Imamo še poročati, kaj se je do 25. julija v državnem zboru godilo. 19. in 20. julija je bil vroč razgovor o Herbstovem predlogu, ki zahteva, da se verskemu odseku izroči izdelati postave, ki imajo zakonsko ali ženitvansko postavo popraviti, razmere med šolo in crkvo določiti in verske pravice raznovernih po merilu ravnopravnosti ustanoviti. Namen teh postav je dozdajni konkordat ali pogodbe med papežem in avstrijsko vlado premeniti. Odbor daje v tem državi in poslancem polno pravico, menjšina pak misli, da se te pogodbe ne morejo enostransko t. j. brez papeža in duhovne oblasti premeniti. Višarni govorniki proti konkordatu so bili superintendent Schneider in dr. Sturm. Ta mislita, da so protestanti zlo stiskani v naši državi in da imenitni Nemci zato Avstrijo

rajši zapuščajo, kakor Brinz, Bonitz. Jäger in Svetec sta govorila zoper predlog, vendar je bil predlog Herbstov prejet. Iz tega besedovanja o imenovanem predlogu je jasno, v kaj večina sedajnega zbora stavi svojo liberalnost ali svobodoljubnost. Sreča in moč države ni v nevarnosti zaradi verskih preprirov, ti so bili pred 200 leti, ampak, če se ogledamo po svetu, vidimo da so narodi nazadovoljni le zato, ker se jim krati narodna ravnopravnost. Na to bi imela večina obrniti zrake svoje, in postaviti takih postav, da bi Slovani in Romani bili ravnopravni s Nemci in Madžari, narodnost je pršanje sedajnega veka, kakor kaže Italija zedinjena, in Nemštvo zedinjajoče se.

Dne 22. julija. Denarstveni odsek izreče, da po razlaganju denarstvenega ministra o stanju državine blagajnice še dalje preizkovanje denarstva ni odviše ampak potrebno in zahteva, naj vlada stavi predloge, kako bi mogoče bilo letno pomanjkanje odstraniti.

Dne 23. julija se prošnja o novi svobodnejši tiskarski postavi izroči posebnemu odboru, potem je na dnevnem redu posvetovanje o društveni postavi, ki se je dne 25. po tretjem branju sprejela. Objavili bomo to postavo, kedar se potrdi. Na dalje se je dne 25. sprejela postava, po kateri bodo nove hiše proste najemninskega davka skoz 15 let, predelane hiše pa skoz 12 let.

Po tem so se še odbori volili za osnovo postave o srenjskih zadevah, o žandarmerii, o šolskih zadevah, o posilnih delavnicah, o preuredbi ječ v posamne zapore in na to se je, kakor smo v začetku rekli seja odložila na dalj časa. Kdaj bo sopet zborovanje, bo predsednik poslancem na znanje dal.

— Iz Španjolske prihajajo od dana do dana bolj žalostni glasi, upornikov je polna cela država; vlada pa proti njim skoraj drugega kaj opraviti ne more kakor to, da vse ob življenje dne, ktere dobi; na ta način se pa ljudstvo zmirom bolj draži. Kako se bo ta reč končala, to sam Bog ve, dobrega vendar nič ni pričakovati.

— *Trs Goliat.* V Pečuhu (Fünfkirchen, na Ogerskem) v monaški ulici ima neki gospod Hartl Franc eden trs tako velik, da si je iz njegovih rozeg napravil celo malo bajto; ta trs ima letos više 1000 grozdov.

— *Tukaj in onkraj Litave:* „Olm. Nov.“ pišejo: V Olmučkem okrogu so razposlani vojaki po vasih na eksekucijo, da bi silili kmete naj plačajo dače; ljudje pa niti nimajo kaj jesti, kajti jim je vojska lani vse vzela, odškodovanja pa še dozdej niso dobili. Kmetje si kupujejo kruh po krajcarju, — kar še nikdar ni bilo — poželi so še komej na pol zrela žita, ktera so taki izmlatili, samo da so svojim otrokom in družini malo kruha spravili. — V Ogerski je ministerstvo oznanilo, da hoče tako dolgo na dačo čakati, dokler kmeti ne bodo poželi in zrnja prodali.

— Iz Zagreba se piše 30. julija: Banalski namestnik baron Rauch je imenovan od cesarja za pravega deželnega poglavarja v Hrvaški; vsem uradom in predstojnikom je zapovedano, da mu morajo izkazati o no isto čast, ktero kraljevemu namestniku. — Pred tremi leti je on isti baron Rauch bil izvoljen za predstojnika gospodarskega društva tamo, vlada ga vendar takrat ni hotela potrditi, med tem ko mu je zdaj pri onih istih političnih namerah dala vse, kar gre kraljevskemu namestniku. Tako se menijo časi in Bog ve, kaj bo spet v treh letih!

— Francozi se od dana do dana bolj k vojski pripravljajo; kupujejo konje po vseh krajih, kder jih le dobijo, tudi v Ogerski so jih zadni čas mnogo nakupili; francoski časnik „Epoque“ tudi piše, da se bosta napravila dva velika tabora in sicer eden pri Lillu, drugi pa pri Besansonu.

— V Pruski pa je že vse za veliko vojsko pripravljeno in v Berlinu se govori, da so trenutki mira tako rekoč že brojeni. Iz vojaške kancelarije Pruskega kralja so že tudi šle silne opombe v Monakovo, Stutgard, Karlsruhe in Darmstadt, da se naj ko naj hitreje pripravijo k vojski in če bo ta nastala, da se ima povelje vojaško taki izročiti Pruskim generalom. Med Francosko in Prusko stoji zatoraj sod poln strelnega prahu, če še padne najmanjša iskrice v njega, mora razpočiti, to pa se je bati vsak dan, če pa ta sod razpoči, nastane žalibog strašen potres po celi Evropi in nesreča bo splošna.

— Angleži so začeli „bolenega moža“ (Turka) djanško zlo podpirati. Skupčenje Ruske in Grške morske moči,

*) Taka postava nam je res sila potrebna, kajti bi bila koristna. Vred.

ktera, kakor se namreč misli, hoče iti na pomoč Kandijancem, je Londončane, kateri Turke visoko čislajo, zlo razdražilo. Sr. William Wieseman se poda v kratkem v Carigrad, da vodi turske preuravnave; to še je vendar vse premalo, gre zatoraj tudi lepo število naj novejših in naj boljših vojaških parobrodov iz angleških brodišč v turške. Ravno tako se bode tudi poslalo v Turško več od sto tisoč novoprenarejenih pušek, ktere se od zadaj nabijajo, iz Woolvih-ske orožnice.

— Od Ruske meje se piše, da je celo gotovo, da hoče Ruski, zlo bogati grof Apraxin na svoje stroške 300 dobrovolcev najeti, oborožiti in ž njimi v Bolgarsko potlačenim kristijanom na pomoč iti.

— V Rimskem se je vsak dan bati, da se podigne punt, ker Garibaldi, šunta kolikor je mogoče samo da bi Rim dobil; stari Bog še vendar živi, plačuje in kaznuje!

— Iz Reke se piše, da je zl. Cseh hrvaški dvorski kancelarji predložil, da se naj zarad podšuntovanja ob službo denejo sledeči župniki: G. Potočnik v Novi, Juretič v Grobniku in Dobrila v Dragi. Dvorska kancelarija je to stvar izročila Senjanski škofiji in ta spet zato odločenemu zboru. Radovedni smo, ali se bo želja zl. Csehu izpolnila?

Nadalje se pravi, da je zl. Cseh zahteval, da bi se vzelo notariatstvo g. Derenčin-u, in Pilepič-u in sicer samo zato, ker nje Hrvati radi imajo in ker pri prihodnjih volitvah za deželni zbor hočeta kandidovati. —

Nadalje je zgubil službo sodec g. Mihičič v Vinodolu, mesto njega je dobil službo neki Accurti, mož kateri niti ni obiskaval dijaških šol in kateri je strašni nasprotnik Hrvatom. — Skorej ni verovati, da bi vlada tako ravnanje odobriti mogla! —

— 28. julija je bil on velečasten dan za vse Slavjane, kterega smo že dolgo z gorečimi željami pričakovali. 28. julija se je namreč slovesno odprla v Zagrebu jugoslovanska akademija in če je ravno deželno poglavarstvo vsako slovesnost prepovedalo, je vendar došlo povišavat to narodno literalno svečanost mnogo poslancev iz vseh slovanskih krajev; iz Ljubljane je bil dr. Bleiweis. Tudi pozdravilnih telegramov je došla v Zagreb od vseh krajev in od različnih slovanskih društev tako velika množina, da nam je to naj lepša in zadosti zgovorna priča slovanske vzajemnosti in velike nepremagljive moralne moči, ki se nahaja v nji. — Pokrovitelj je akademije škof Strossmayer, predsednik dr. Rački, tajnik g. Daničič, Temelj ji je položil 10. decembra 1860 škof Strossmayer; sedajni stan jenega premoženja je: 285.644 gold. 44 kr. — Pravih udov sme imeti akademija 32 (zdaj ima jih še le samo 23); častnih in dopisajočih pa voli; kolikor ji je ljubo. Akademija bo izdajala časopis, kateri bo izhajal 4 krat na leto. Slovenci imamo zdaj tri akademijine ude: dr. Bleiweisa, Šubica, in Miklošiča.

— V Pragi je 28. julija t. l. ruska pevkinja gospodična Aleksandrova v operi „Život za carja“ hotela pevati ruski, saj tudi drugače ne zna; glediščina oznanila so že bila po vseh trgih in ulicah pribita in glejte, popoldne oglasi na enkrat drugo oznanilo, da je policija prepovedala rusko petje v gledišču. Ker druge opere ni bilo za on večer pripravljene, je bilo gledišče zaprto. — Če bi došla kaka francoska, angleška ali celo kineška pevkinja, bi gotovo smela pevati tudi v svojem jeziku po celem cesarstvu, — ruska pa v svojem ne sme!

— Iz Aten so došli celo gotovi glasi, da se tamo dva uda provizoričnih vlad na Kandiji pogovarjata s predsednikom ministerskim. Grška vlada je pripravljena upor na Kreti, kolikor bo jej mogoče, podpirati, pozvala je zatoraj že založne vojake, (rezervo) nakupila mnogo potrebnih stvari za vojsko, med drugimi tudi 50.000 pušek in 6 gorskih baterij. Če še konca septembra reč na Kreti ne bo odločena, hoče Grška Turški napovedati vojsko.

— Francoski cesar in cesarica dojdeta 17. t. m. v Solnograd, kder ostaneta 2 dana, in kder se hoče sniti naš cesar ž njima.

— Ptujška čitavnica je bila razpisala darilo za naj boljšo gledišino igro iz domače zgodovine. To darilo je bilo prisojeno igri „Samo“ v treh činih od Franca Remeca v Kranju. Igra se že natiskuje.

— Iz gotovega vira smo zvedeli, da je dr. Zwerger, stolni prošt v Tridentu, imenovan za knezo-škofa Sekovske škofije.

— Čuje se, da baron Beust ne stoji več na ta krepkih nogah, kakor dozda.

— Madžarski časniki pišejo, da Ogri od državnega dolga nočejo več plačati, kakor samo 27 procentov. Če je to res in pri tem ostanejo, tedaj lahko rečemo, lahko noč pogodba med ta- in onostransko Litanijo.

— Iz Meksike se piše, da je Dano francoski poslanec res tamo vjet, in da ostane tudi tako dolgo vjet, dokler Francozi ne bodo poplačali ves kvar in vse stroške, ktere so Maksikancem Francozi napravili po vojski. Kaj pa reče Napoleon na to?

— Meksikanska cesarica Charlota se je iz Miramara z belgiško kraljico odpeljala domu.

Slovstvo.

Zadnje dni je družba sv. Mohora, ki je letošnje leto nastala od 3980 na 7086 udov, razposlala družabnikom svoje knjige, med njimi „Koledarček“ za leto 1868, „Fabiolo“ Večernic 15. vezek, in pa „Umni vinorejec“. Peta knjiga, „Življenje svetnikov“ pride še le meseca septembra. To je pač lepo število krasnih in podučnih knjig in vse to le za jeden goldinar. Z posebnim veseljem smo prebiralni imenik družabnikov in med njimi našli imena omikanejših rodoljubov skoraj v polnem številu, pa tudi, in to je naj veselivejša prikazen, toliko priprostega ljudstva, da mora vsakemu rodoljubu srce radosti poskakovati videčemu, kako se veselje do branja in želja po pravi krščanski omiki tudi med priprostimi Slovenci od leta do leta vzbujajo in na dan stopajo. Tu nahajamo deklo in klopea, kajzarja, želarja, viničarja in posestnika, zasebnika, gostača in kmeta, devico in mladenča, staro mamicino in priletnega dedeka, ki vsak in marsikteri izmed njih trdo zasluženi goldinarček prinaša na žrtvenik, oltar narodne povzdige in narodnega napredka. To je pa tudi prav! Le če vsak izmed nas pripomore po svoji moči, ne bodo trudi rodoljubov brez zaželenega sadu o svojem času. Da je ta lepi vspeh pa večidel zasluga prečastite duhovščine, kdo bi ne hotel veselega srca tega priznati prebravši imenik družabnikov? Še se nahaja sem ter tje kaka ljuknjica, da stoji na mestu dekanijškega predstojnika kaki dr. zdravilstva, pa trdno, upamo da zagledamo prihodnje leto na tem častnem mestu imena onih dekanijških in farnih predstojnikov v prav mnogobrojni družbi svojih farmanov, katerih sedaj še pogrešamo v tem častivrednem številu delavcev in podpornikov slovenskega uma in dejanja. Bog pa dade svoj blagoslov poštemu trudu in delu.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaždinu		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	40	4	40	5	—	4	40
Rži	3	—	2	95	3	80	2	70
Ječmena	2	30	—	—	3	50	—	—
Ovsa	1	50	1	35	2	—	1	50
Tursice (kuruze) vagan	2	90	3	10	3	40	3	—
Ajde	2	40	2	70	3	60	—	—
Prosa	—	—	—	—	3	50	—	—
Krompirja	1	30	—	95	1	40	1	—
Govedine funt	—	17	—	22	—	22	—	22
Teletine	—	20	—	24	—	24	—	26
Svinjetine črstve funt	—	24	—	24	—	—	—	24
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	8	—	—	—	6	90	7	80
„ 18" „ „	—	—	4	20	—	—	—	—
„ 36" mehkih „	5	—	—	—	5	—	5	80
„ 18" „ „	—	—	3	10	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	70	—	40	—	40	—	40
„ „ mehkega „ „	—	50	—	30	—	40	—	35
Sena cent	1	—	—	70	—	70	—	95
Slame cent v šopah	1	—	—	80	—	45	—	85
„ „ za steljo	—	60	—	50	—	40	—	70
Slanine (špeha) cent	36	—	40	—	44	—	40	—
Jajec, šest za	—	9	10	—	—	—	—	—

Cesarski zlat velja 5 fl. 99 kr. a. v.

Ažijo srebra 123.25.

Narodno drž. posojilo 68.10.

Loterijine srečke.

V Trstu 31. julija 1867: **41 70 80 75 7**

Prihodnje srečkanje je 14. avgusta 1867.